

que *AlcM* (a tort) no gosa condemnar. Esperem que s'anul·lin tals mots fantasma. —³ Pellisson d'Arretten-Baretous (Passy, *Origine des Ossalois*, 32; Aspa, *Bouts d. M.* xx, 91; Bilhères d'Ossau, *ibid.* xvii, 144). —⁴ Tots tres casos que figuren en la Crestomàtia d'Appel són intransitius, com el que indico de Peire Vidal; Raynouard n'hi afegeix molts, tots ells intransitius, anuncia (partint del fr. mod., és clar) que també es pot construir transitivament però no aconsegueix citar-ne cap prova, com reconeix Levy; aquest en el PSW en dona un sol, tardà i no gaire clar, en les *Leys d'Amors*: poc valor té això tractant-se d'una font gramatical que va a la caça d'anomalies lingüístiques. En català igual.

LLISTA CORRELATIVA DE DERIVATS I COMPOSTOS: *gentada*, *gentalla*, *gentola*, *gentussa*, *genteta*, *gentota*, *gentegassa*, *gentassa*, *gentissola*, *gentum*, *gentumer*, *desgentat*, *engentada*, *gentil*, *gentilment*, *gentil* (veg. supra), *gentilesa*, *gentilea*, *gentílic*, *gentílici*, *gentílicisme*, *gentilitat*, *sobregentil*, *gent* adj., *gent* adv., *gint*, *gençor*, *agençat*, *agençament*, *gendarme*, *gendarmeria*, *gentilhome*, *gentil hom*, *gentil dona*, *genealogia*, *genealògic*, *genealogista*, *genearca*.

Gentilla, *gentillera*, V. *lletntia* *Gentiscle*, V. *lletntiscle* *Gentola*, *gentum*, *gentussa*, V. *gent* *Genuflectori*, *genuflexió*, V. *genoll*

GENUÍ, pres del ll. *genuinus* 'autèntic', 'natural', innat'. □ 1.ª doc.: Belv. 1803.

DERIV.: +*Genuïnitat*.

GEO-, primer element de mots compostos, pres del gr. *γῆ* 'terra'. *Geoblast*. *Geocèntric* [1868, *SLitCosta*]. *Geoda* [id.], gr. *γεώδης* 'terrós, semblant a la terra'; *geoid* (c. 1925, Fontserè). *Geodèsia* [id.], de *γεωδατοια* id., cpt. amb *δατω* 'jo parteixo'; *geodèsic* [id.]; *geodesta* 'el qui fa geodèsia' (o *geodesista*, menys bo i menys eufònic). *Geofàgia* [1868]. *Geofísic* [c. 1925, Fontserè]. *Geogènia* [1868]; *geogènic*. *Geognòsia* [1868]; *geognòstic* [id.].

Geografia [1695, Lacav.]; *geogràfic* [id.]; *geògraf* [-afo, id.]; rectificat crec ja per Font i Sagué, 1905]. *Geologia* [Lab. 1864; Font i Sagué, *Curs de geologia*, 1905]; *geològic* [id., JnRosselló etc.]; *geòleg* [Font i Sagué?; *DOrt.*; «el qui es dedica a l'estudi dels terrenys i de llur composició», Fontserè, *CiFiNat.*, glos.]. *Geomància* [«llibres de geomància», 1302, doc. reial de Jaume II, Finke, *Acta Ar.* II, 920; «moltes esquines, / ab *geumència*, / nigromància, / són fitoneses (ph., per *python-*) / ---», JRoig, *Spill*, 9873; -*mànica*, Lab. 1864]; *geomàntic* [1864].

Geometria [Llull; c. 1400 «libre appellat de *jaumàtria*, en latí», «altre libre appellat *Jeometria*, en latí», inv. del Rei Martí, Bofarull, *Antiga Marina Cat.*, 121, cf. 122; «*geometre* és dit aquell qui és instruyt en sciència de *geometria*», vocabulari en una còpia del *Regim*. d'Eiximenis feta el 1911, cita Careta, *Barbr.*, p. 472],¹ *geòmetra* [fi S. XIV, Genebreda; *geometros*,⁶⁰

Hist. Troianes, 68: «és a saber mesuradors de la terra», que Llull deia *geometrià*; *geomètric* també usat substantivament per Llull i per Egidí Romà: «lo *geomètric* deu no persuadir mas demostrar; e lo *retòric* e polític no deu demostrar mas persuadir» (cap. 1); adj., Lacav., abans *geometrical* [Gilbert-Corsuno].

¹ «--- Recita Valeri de Erzinedes [lleg. Arquimedes] --- com la sua ciutat fos presa --- e lo dit *philòsoph* tingués --- los ulls fermats --- portant cercles e figures de *geometria* --- dix al cavaler --- no m torps aquest cercle ---», c. 1400, *Breviloqui* de Jn. de Galles, p. 70.

Geopolítica [*AlcM*]; +*geopolític*. *Geoponia*, gr. *γεωπονία* 'agricultura' [Belv.]; *geopònic*, termes d'humanista. *Georama* [1868, *SLitCosta*]. *Geòrgica* ll. *geòrgica*, derivat del gr. *γεωργός* 'pagès, agricultor', cpt. amb *ἔργον* 'obra'; *geòrgic*. *Geostàtica* [1868]. *Geotròfic* [c. 1925, Fontserè add. al *DOrt.*], cpt. amb el gr. *σπρέφω* 'jo giro, tombo, encerclo'. *Geotèrmic* [c. 1925, Fontserè id.]; *geotèrmiu*. *Geotropisme*.

Dels compostos anteriors, i en particular de *geologia*, alguns han format *gea*, col·lectiu que expressa el conjunt del regne mineral d'un país, emmotllat segons *flora* i *fauna*.

²⁵ *Apogeu* [Lab. 1839], pres d'*apogēus* i, aquest, de *ἀπόγειος* 'que s'aparta de la terra, que en ve', format amb el prefix *ἀπο-* que indica allunyament; d'aquí *perigeu*, amb *περι-*, que expressa proximitat [-*geo*, Belv.]. *Hipogeu* [1906, VCatalà].

Gnom [-*mo*, 1868, *SLitCosta*], pres del ll. mod. dels alquimistes *gnomus*, deformació d'un gr. *γηνώμιος, cpt. amb *γῆμομαι* 'jo habito': amb el sentit de 'el qui viu dins la terra'.

GEP, del ll. *gibbus* id. □ 1.ª doc.: Llull.

Que junt amb altres grossos mals corporals el posa com a paradigma de cosa desviada: «se desordona contra son córs natural, axí com *gep*, sobròs, o sordea o ceguetat» (*Contempl.*); «lig-se que'l fill de Timoteu jahia malalt de lebroisia, e era crescut e havia en lo dors de la squena un gran *gep*, que li sobrepujava sobre totes les vestedures, e los companyons no'l volgueren en la lur companyia, que hoys ab ells, ne los maestres volgueren que en lurs scoles tingués», S. xv, *Li. d'Ajustaments*, U. B., 290; «les pales de les espalles --- acaben --- en tendrum --- es gran perill als chiquets --- no se gasten estos tendrums y se facen *geperuts*: gibbosus; lo *gep*: gibbus», OPou (*ThPu.*, 260). Sobre els problemes relatius a l'origen del ll. *GIBBUS*, en relació amb el gr. *χυβός*, l'it. *gobbo*, el cast. *agobiar* etc., veg. *DECH* (AGOBIBAR, AJOBAR, GIBA) i Skok, *ARom.* VIII, 153-4, i les opinions bastants discrepants (i cap segura) de Walde per una part, Walde-P., Ernout-M. i Walde-H. per les altres.

DERIV.: *Gepa* [JoMartorell], entre les meravelles d'un estatge senyorial: «un home tot d'argent, mostrava's ésser vell, ab la barba molt blanca, era molt *geperut*, ab un bastó en la mà, e en la gran *gepa* que tenia, stava carregat de pa, molt bell e blanc, que tot hom ne podia pendre» [Ag. I, 138]; usat així mateix